

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕКРЕАЦІЇ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Павло Кучер, Лідія Тимошенко

*Львівський державний університет
фізичної культури імені Івана Боберського*

Анотація. Метою дослідження є виявлення проблем та розроблення рекомендації для поліпшення організації рекреаційної діяльності на природоохоронних територіях. У статті проаналізовано проблеми організації рекреації на природоохоронних територіях Західного Полісся України та перспективи її розвитку із використанням досвіду Польщі. Результати дослідження свідчать, що Україна має усі можливості для розвитку рекреації та туризму у національних парках за умови ефективного управління, поліпшення роботи інформаційних ресурсів, розвиваючи культурні міждержавні зв'язки між Україною та Польщею, популяризуючи рекреаційних маршрути.

Ключові слова: рекреація, туризм, природоохоронні об'єкти, Україна, Республіка Польща.

Abstract. The purpose of the study is to identify problems and develop recommendations for improving the organization of recreational activities in nature-protected areas. The article examines the problems of organizing recreation in nature conservation areas of the Western Polesie of Ukraine and the prospects for its development using Poland's experience. The results of the study show that Ukraine has all the opportunities for the development of recreation and tourism in national parks that can be provided by effective management, improvement of information resources, development of interstate cultural ties between Ukraine and Poland, and popularization of recreational routes.

Key words: recreation, tourism, nature protection areas, Ukraine, Poland.

Вступ. Рекреація – важливий засіб відновлення фізичних, емоційних, духовних сил організму людини. Особливого значення вона набуває в умовах обмеження рухової активності, що пов'язано із пандемією COVID-19, запровадженням дистанційної форми роботи та навчання, російським військовим вторгненням в Україну тощо. В таких умовах заняття різноманітні форми рекреації набули неабив-

якого значення. Унікальними об'єктами в Україні для проведення рекреації є природоохоронні території зі сприятливими умовами для розвитку рекреації, відпочинку та туризму. Регіон Західного Полісся має значний потенціал розвитку рекреації завдяки наявності унікальних рекреаційно-туристичних ресурсів. Проте останнім часом у регіоні спостерігається зниження кількості туристів, що зумовлено неефективною організацією рекреації на цих територіях.

Мета дослідження – розроблення рекомендації щодо оптимізації рекреаційної діяльності на природоохоронних територіях Західного Полісся України із використанням досвіду Республіки Польща.

Методи дослідження: аналіз, спостереження, порівняння.

Результати. Для аналізу рекреаційних ресурсів розглянуто функціонування заповідних територій Люблінського воєводства (Польща), а також на Волині та Рівненщині (Україна), які входять до природної зони Західного Полісся. Зокрема, проаналізовано такі природоохоронні об'єкти, як Поліський та Розточанський природні парки (Польща), а також Шацький національний природний парк і національний природний парк «Прип'ять-Стохід» (Україна). Аналізуючи функціонування національних природних парків цієї території, можна зробити висновок, що як в Україні, так і в Польщі є спільні і відмінні риси у використанні таких об'єктів для рекреації та відпочинку [1].

Аналіз забезпеченості туристично-рекреаційними ресурсами засвідчив, що як національні природні парки України, так і національні природні парки Польщі (Люблінського воєводства) мають добре розвинену туристичну інфраструктуру, велосипедні, водні та пішохідні туристичні маршрути, які використовують для рекреації [2].

Однак слід зазначити, що офіційні інформаційні ресурси національних природних парків у Польщі містять більш повну, актуальну та вичерпну інформацію про наявні для рекреації туристичні ресурси. Зокрема, на офіційних вебсайтах Розточанського та Поліського природних парків (Польщі) представлено детальну інформацію про вартість квитків, вхід у різні рекреаційні зони, ціни на паркування, відвідування озер, графік та час відвідування рекреаційних зон, розклад роботи адміністрації, ціни на туристичні послуги тощо. Крім того, доступні інтерактивні карти з легендами із додатками для смартфонів для платформ Android та IOS, що сприяють більш зручному використанню інформаційних ресурсів та плануванню рекреаційної діяльності. Однак на офіційних сайтах українських національних парків Західного Полісся, зокрема Шацького національного природного парку (ШНПП), така інформація відсутня, а інтерактивні карти не виявлено.

Що стосується методу управління, то в Польщі всі природні та ландшафтні парки об'єднані в окрему групу (Польські ландшафтні та національні парки), тоді як в Україні такі природоохоронні об'єкти не мають належної організації та управління. Належна організація роботи природних парків у Польщі (Люблінське воєводство) створює сприятливі умови для рекреантів, зокрема для планування індивідуальних та групових подорожей за туристичними рекреаційними маршрутами (піші-, вело-, водні маршрути). Під час аналізу наявних інформаційних ресурсів природоохоронних об'єктів виявлено суттєву різницю в інформативності та управлінні природних парків в Польщі та національних природних парків України, що належать до природної зони Західного Полісся. Використовуючи досвід розвитку таких територій у Польщі, в Україні необхідно розробити стратегії розвитку окремих адміністративних районів та територіальних громад на території яких розміщені природоохоронні об'єкти придатні для рекреації. Така стратегія розвитку стимулюватиме залучення більшої кількості туристів до рекреації.

Висновок. Отже, досвід Польщі для організації рекреації на природоохоронних територіях є цінним для України, адже таким чином наша держава може досягти значного розвитку у сфері рекреації та туризму у національних парках, через ефективне управління, покращення інформативності інформаційних ресурсів, розвитку культурних зв'язків та традиції обох країн, популяризації рекреаційних маршрутів.

Список використаних джерел

1. Шацький національний природний парк [Електронний ресурс]. – URL: <http://shpark.com.ua/> (дата звернення: 9.10.2020).
2. Cewieca A. Zasoby Turystyczne i możliwości korzystania z usługna-tereniemiasta i gminy Nałęczówrazgminy Wojciechów / Cewieca Andrzej, Teresa Brzezińska-Wójcik // Annales Universitat is Vfriae Curie-Skeodowska. – 2009. – Vol. 64. – P. 145–170.